

Inhoud

Uitgebreide inhoud

1	Inleiding	15
DEEL 1 THEORETICI OVER HET KIND 21		
2	Invloedrijke theoretici over de menselijke ontwikkeling	23
	Inleiding	23
1	Locke	24
2	Rousseau	25
3	Darwin	27
4	Pavlov / Watson / Skinner	30
5	Freud	36
6	Montessori	43
7	Jung	46
8	Gesell	48
9	Klein	51
10	Piaget	53
11	Vygotsky	57
12	Erikson	60
13	Schachtel	62
14	Asperger / Kanner	64
15	Bowlby	69
16	Maslow	74
17	Bruner	77
18	Bandura	80
19	Kohlberg	83
20	Chomsky	85
21	Boszormenyi-Nagy	87
3	Ontwikkelingsschema's	91
1	Rousseau	92
2	Freud	94
3	Montessori	97
4	Jung	99
5	Gesell	100
6	Piaget	101
7	Erikson	104
8	Schachtel	108
9	Bowlby / Mahler	110
10	Kohlberg	113
11	De ontwikkeling van de hersenen	115
12	Motorische ontwikkeling	121
13	Taalontwikkeling	122
14	De ontwikkeling van het geheugen	125
15	Spelontwikkeling	130
16	Slaapontwikkeling	135

- 17 Ontwikkeling van eetgedrag 139
- 18 Ontwikkeling van intimiteit 144

DEEL II DE ONTWIKKELING VAN HET KIND LEEFTIJDGEWIJS 149

- 4 Rode draden in de ontwikkelingspsychologie 151**
 - 4.1 De ontwikkelingspsychologie 152
 - 4.2 Nature versus nurture 153
 - 4.3 Rijping als derde factor 156
 - 4.4 Groeipotentie 161
 - 4.5 Kindgerichte opvoeding 162
 - 4.6 De evolutionaire stroming 164
 - 4.7 De psychoanalytische stroming 166
 - 4.8 De leertheoretische stroming 169
 - 4.9 De sociale leertheorie 171
 - 4.10 Straf en beloning 172
 - 4.11 De cognitieve ontwikkelingspsychologische stroming 173
 - 4.12 De universele taal 175
 - 4.13 De wijsheid van het lichaam 177
 - 4.14 Het luisteren naar de innerlijke stem 180
 - 4.15 Opvoeding 181
 - 4.16 Beschermende factoren en risicofactoren 186
- 5 Baby- en peutertijd 191**
 - 5.1 Afstamming 191
 - 5.2 Sekse 196
 - 5.3 Ontwikkelingstaken 197
 - 5.4 Het belang van de zintuigen 200
 - 5.5 De noodzaak tot contact 201
 - 5.6 Hechting 203
 - 5.7 Hechting en probleemgedrag 204
 - 5.8 Hechting aan vader en aan moeder 206
 - 5.9 Een breuk in de hechting 207
 - 5.10 Transitionele objecten 208
 - 5.11 Autonomie 209
 - 5.12 Herstel van verstoorde hechting en autonomie 209
 - 5.13 De drang tot ontwikkeling 210
 - 5.14 Mishandeling 211
 - 5.15 Intimiteit en seksualiteit 212
 - 5.16 Temperament 213
 - 5.17 Morele ontwikkeling en ik-anderdifferentiatie 215
- 6 Basisschoolleeftijd tot acht jaar 219**
 - 6.1 De taalontwikkeling 219
 - 6.2 Stotteren 220
 - 6.3 Alfabetisering en dyslexie 222
 - 6.4 Schrijven en analfabetisme 223
 - 6.5 Het kind als intelligente informatieprocessor 225
 - 6.6 Taal als cultuuroverdrager 226
 - 6.7 De ontwikkeling van het denken 228
 - 6.8 Zeven jaar als scharnierleeftijd 232

- 6.9 De uitbreiding van de sociale omgeving 234
- 6.10 Biologische afstamming 235
- 6.11 De verschillen worden duidelijk 236
- 6.12 Gespreksvoering 236
- 7 Basisschoolleeftijd vanaf acht jaar tot prepuberteit 239**
 - 7.1 De school als tweede milieu 239
 - 7.2 Intelligentie 240
 - 7.3 Plaats in de kinderrij 244
 - 7.4 Het centrum van controle 246
 - 7.5 De verdieping van het denken 247
 - 7.6 Uitbreiding van de wereld tot het heelal 248
 - 7.7 Sociale identiteit, vriendschap en pesten 249
 - 7.8 Morele ontwikkeling 255
 - 7.9 Veranderingen in de prepuberteit 256
 - 7.10 Seksualiteit 257
 - 7.11 Socialisatie 258
 - 7.12 Scheiding 259
 - 7.13 Het overlijden van een ouder 262
 - 7.14 Het overlijden van een kind 262
- 8 Puberteit en adolescentie 265**
 - 8.1 De puberteit als verzinsel 265
 - 8.2 De veranderingen in de puberteit 267
 - 8.3 De groeispurt 268
 - 8.4 Geslachtsrijpheid 269
 - 8.5 Seksualiteit 271
 - 8.6 Voedingsgewoonten 274
 - 8.7 Intellectuele groei 276
 - 8.8 Identiteitsvorming 278
 - 8.9 Identiteitsvormen 279
 - 8.10 De opvoeding in de puberteit 280
 - 8.11 De leeftijd waarop ouders kinderen krijgen 281
 - 8.12 De schoolcarrière 282
 - 8.13 Leeftijdgenoten 284
 - 8.14 Probleemgedrag 285
 - 8.15 Alcohol en drugs 286
 - 8.16 Zelfdoding 288
- 9 De ontwikkeling in het virtuele milieu 293**
 - 9.1 Het vierde milieu 293
 - 9.2 Virtuele leefmilieu 295
 - 9.3 De invloed op de ik-anderdifferentiatie 300
 - 9.4 Virtuele ontwikkeling van de jeugd 302
 - 9.4.1 *De eerste fase van zwangerschap tot ongeveer anderhalf, twee jaar* 304
 - 9.4.2 *De tweede fase van anderhalf naar tweeënhalft jaar* 305
 - 9.4.3 *De derde fase van ongeveer tweeënhalft naar vier jaar* 305
 - 9.4.4 *De vierde fase van vier tot acht jaar* 306
 - 9.4.5 *De vijfde fase van ongeveer acht tot tien jaar* 306
 - 9.4.6 *De zesde fase van ongeveer tien tot twaalf, dertien jaar* 307
 - 9.4.7 *De zevende fase van elf, dertien tot veertien jaar* 308

9.4.8	<i>De achtste fase van veertien tot zestien jaar</i>	309
9.4.9	<i>De negende fase van zestien tot achttien jaar</i>	309
9.4.10	<i>De tiende fase vanaf achttien tot vijfentwintig jaar</i>	310
10	De lichamelijke ontwikkeling	313
10.1	Groei en ontwikkeling	313
10.2	Groei per leeftijdsfase	315
10.3	Factoren die de groei en de ontwikkeling beïnvloeden	316
10.3.1	<i>Erfelijke factoren</i>	317
10.3.2	<i>Gezondheid</i>	317
10.3.3	<i>Hormonale factoren</i>	317
10.3.4	<i>Omgevingsfactoren</i>	317
10.3.5	<i>Voeding</i>	318
10.4	Ongevallen	320
10.5	Enkele veelvoorkomende lichamelijke stoornissen	321
10.5.1	<i>Oogafwijkingen</i>	321
10.5.2	<i>Gehoorstoornissen</i>	322
10.5.3	<i>Spraak- en taalproblemen</i>	322
10.5.4	<i>Huidafwijkingen</i>	322
10.5.5	<i>Haarziekten</i>	324
10.5.6	<i>Luchtwegproblemen</i>	324
10.5.7	<i>Maagdarmproblemen</i>	325
10.5.8	<i>Urinewegen en genitaliën</i>	326
10.5.9	<i>Orthopedie</i>	327
10.6	Overgewicht	327
10.7	De jeugdgezondheidszorg	328
11	De abnormale ontwikkeling	329
11.1	Drie factoren	329
11.2	Stoornis of belemmering?	330
11.3	Rijpingsstoornissen	332
11.4	Factoren van belemmering	334
11.5	Fasegebonden problemen	335
Bijlagen		
1	Steekwoorden uit de kenschetsen	337
2	Aandachtsroute van geboorte tot adolescentie	347
3	Het basisonderwijs	349
4	Psychologische tests	357
Overzichten en afbeeldingen 363		
Literatuur 367		
Namenregister 405		
Zakenregister 413		
Informatie over de auteur 423		